

שכבה בוגרת

פעילות בנושא זהות יהודית

מטרת הפעילות- החניך יבין את חשיבות הזהות היהודית שלו בפרט ואת ייחודה ככלל.

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 6-20

מיקום: פנים (חדר).

זמן: בין שעה לשעה וחצי (תלוי במספר החניכים).

ציוד: * כרטיסי מעגלים * כלי כתיבה. * בריסטול מעגלים גדול * פתקים "יהודי" להפעלת "מי אני" * היגדים "מיהו יהודי" * 10 תמונות * שלט "יהודי" * שלט "לא יהודי"

פתיחה:

מי אני:

המדריך מחלק לחניכים כרטיס המכיל חמישה מעגלים שמצוירים אחד בתוך השני (מצורף בנספחים). כרטיס זה מציג כיצד אני מגדיר את עצמי או במילים אחרות "מי אני".

על קיר אחד בחדר הפעילות מודבקים כרטיסים שעליהם כתובות הגדרות מסוימות (מצורף בנספחים). המדריך אומר לחניכים שבארבע הדקות הקרובות, עליהם לבחור חמש הגדרות מההגדרות הכתובות על הקיר ולרשום אותן לפי חשיבות בכרטיס עם המעגלים, כשהמעגל הפנימי מסמל את ההגדרה הכי חשובה מבחינתם והמעגל החיצוני מסמל את ההגדרה הפחות חשובה מבחינתם מתוך חמש ההגדרות. למדריך- ניתן לתת להם אופציה אחת למילוי הגדרה אישית שלהם שלא כתובה בהגדרות הנמצאות על הקיר.

לאחר שכל חניך כתב בכרטיסו האישי כיצד הוא מגדיר את עצמו, מוציא המדריך בריסטול גדול המחולק לאותם חמשת המעגלים המצוירים בכרטיסים האישיים של החניכים וכמות פתקים שעליהם כתובה המילה "יהודי" ומניחם באמצע המעגל בו יושבים החניכים. המדריך מבקש מכל החניכים לחשוף את כרטיסיהם ולפי סדר מבקש מכל חניך שכתב את ההגדרה "יהודי" באחד מחמשת המעגלים שלו, להניח את הפתק "יהודי" בלוח הבריסטול הגדול- במעגל הזהה למעגל האישי שלו שבו כתב את ההגדרה "יהודי" ולהסביר מדוע דווקא ההגדרה "יהודי" חשובה לו, עד כדי כך שבחר בה כאחת מההגדרות הראשונות המייצגות אותו.

למדריך- סביר להניח כי ברב הכרטיסיות תופיע ההגדרה "יהודי" באחד מחמשת המעגלים. עם זאת חשוב גם לתת מקום לאלו שלא הכניסו את ההגדרה "יהודי" למעגלים שלהם ולשאול אותם בנושא זה...

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

המדריך ממשיך ואומר, שנראה כי לרובנו (אם לא כולנו- תלוי בחניכים) חשובה ההגדרה הזאת "יהודי". המדריך מעלה שאלה לחניכים אך מבקש מהם לחשוב עליה ולא לענות לו עליה עדיין. השאלה היא: למה חשוב לנו ההגדרה הזאת "יהודי"? במה הייחוד שלנו בתור יהודים?

גוף הפעולה:

משחק ההיגדים:

אם כן, הבנו שחשובה לנו הזהות היהודית אך מהי בעצם הזהות הזו?

המדריך מפזר על הרצפה היגדים ומבקש מהחניכים להסתובב בחדר ולקחת לעצמם את ההיגד שהכי מסמל לדעתם "מיהו יהודי?". (ההיגדים מצורפים בנספחים).

לאחר שלכל חניך יש היגד ביד, עורכים סבב וכל חניך מקריא את ההיגד שלו. על המדריך בסיום כל הקראת היגד הוא לשאול את החניכים "האם כל היהודים מקיימים את ההיגד".

למדריך- המטרה של משחק ההיגדים היא להראות לחניכים כי יהודי זה לא בהכרח אדם מסוים, הנוהג בדרך מסוימת או המקיים דברים מסוימים... אלא להיות יהודי זה להיות גם וגם... גם שומר מצוות וגם חילוני, גם שומר כשרות וגם לא שומר כשרות, גם צם בצומות וגם לא צם בצומות, גם אשכנזי וגם ספרדי וכו'...

לאחר שהוקראו כל ההיגדים והמדריך והחניכים שללו את כולם בתור ההיגדים הקובעים "מיהו יהודי?", המדריך ממשיך ושואל שוב "אז מיהו יהודי?" וממשיך ישר למשחק הבא...

למדריך- לפעמים זה טוב להעלות שאלות לחניכים בלי לקבל תשובות ישר... הרי תשובות שאנו עונים ישר, אלו תשובות שאנו מתוכננים לזרוק לאוויר ואנו לא בהכרח באמת מאמינים בהם... לכן, שאלה הנזרקות לאוויר, גורמת לנו באמת לחשוב על התשובה ולא סתם לומר מה שאנו רגילים לענות לשאלה מהסוג הזה.

משחק התמונות:

המדריך מניח 2 שלטים באמצע החדר: שלט "יהודי" ושלט "לא יהודי" (מצורף בנספחים). על החניכים למצוא את עשר התמונות (מצורף בנספחים) שהוחבאו מראש ברחבי הסניף, להביאם לחדר, לנסות לנחש מי מהאנשים המצולמים בתמונה הוא יהודי ומי לא ולהניחם ליד השלט המתאים, כל זאת בדק'.

למדריך- כל האנשים בתמונות הם יהודים... מטרת המשחק היא להראות לחניכים כי כמו שכבר הבנו מקודם שאין הגדרה אחת ספציפית למיהו יהודי, כך אין מראה אחד למיהו יהודי.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

סיום:

המדריך מושיב את כולם ומזכיר להם את השאלה ששאל בתחילת הפעילות... מה הייחוד שלנו בתור יהודים? המדריך פותח דיון בנושא ולאחר שכל אחד אמר מה הייחוד שלנו בתור יהודים לדעתו, המדריך מסכם בכך שהייחוד שלנו הוא שאין לנו ייחוד אחד...

להיות יהודי זה להיות דתי אבל גם להיות חילוני...

להיות יהודי זה להיות אשכנזי אבל גם להיות ספרדי...

להיות יהודי זה לאהוב את הארץ אבל גם להתעצבן על החיים בה...

להיות יהודי זה לחגוג את החגים היהודיים אבל גם להתעלם מהם לפעמים (מי צם בעשרה בטבת??)

להיות יהודי זה להיות הכל מהכל וזה מה שמייחד אותנו...

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

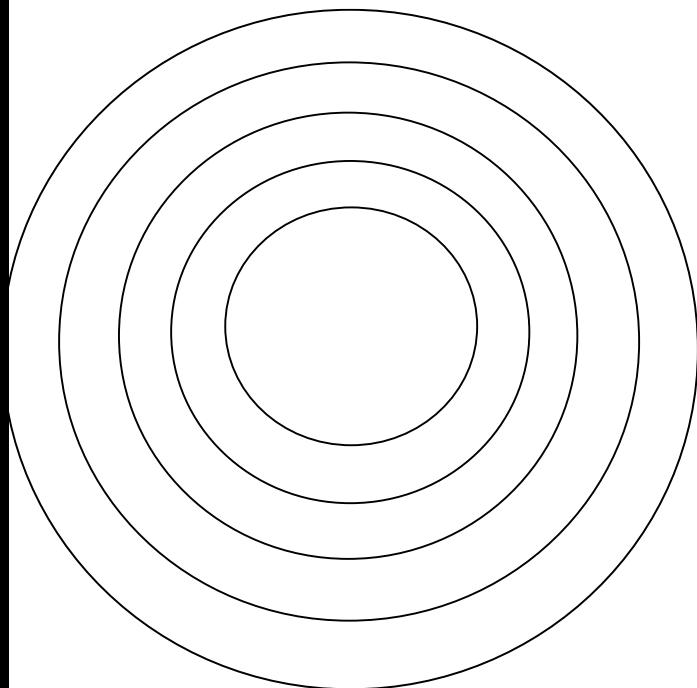

-נספחים-

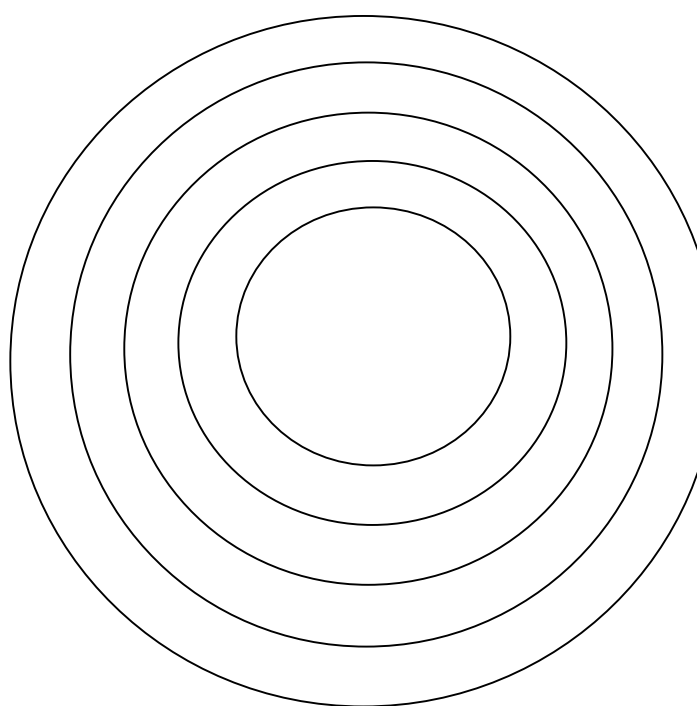
כרטיס "מי אני":

הדפוסו לפי מספר החניכים:

מי אני???

מי אני???

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

כרטיסיות "יהודי" לבריטול הגדול עם חמשת המעגלים:

הדפיו לפי כמות החניכים...

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

לְאֵלֵינוּ

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

היגדים למשחק ההיגדים:

להיות יהודי זה לערוך קידוש ביום שישי
להיות יהודי זה להניח תפילין בבוקר
להיות יהודי זה לשמור כשרות
להיות יהודי זה לחגוג את החגים היהודיים
להיות יהודי זה לצום ביום כיפור
להיות יהודי זה לשמור שבת
להיות יהודי זה לעבור ברית מילה
להיות יהודי זה להתפלל לאלוקים
להיות יהודי זה לחגוג בר/ת מצווה
להיות יהודי זה להתחתן עם רב תחת חופה
להיות יהודי זה לחיות במדינת ישראל
להיות יהודי זה ללכת עם שרשרת של מגן דוד
להיות יהודי זה לעמוד בצפירה ביום השואה
להיות יהודי זה להתגייס לצה"ל
להיות יהודי זה להיוולד לאמא יהודייה
להיות יהודי זה לשים כיפה על הראש
להיות יהודי זה לכתוב ולדבר בעברית
להיות יהודי זה לשים מזוזות על דלתות הבית
להיות יהודי זה לדעת את ההמנון "התקווה"
להיות יהודי זה לחגוג את יום העצמאות למדינת ישראל

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

הערה: שימו לב שכל ההיגדים הללו מתארים יהודים אך לא בהכרח כל מי שלא עושה או מאמין בהיגדים הללו, הוא לא יהודי... לדוגמא: לא כל היהודים הולכים עם כיפה על הראש... לא כל היהודים נולדו לאמא יהודייה (יש יהודים שנולדו לאמא נוצריה והתגיירו), לא כל היהודים מתגייסים לצה"ל (חלק מהמגזר החרדי וחלק מהמגזר החילוני פציפסטי לא מתגייס), לא כל היהודים שמים מזוזות בדלת (יש יהודים שלא מאמינים באלוקים ובמסורת היהודית וכלל לא מתיחסים אליה אך הם עדיין יהודים), לא כל היהודים יודעים את ההמנון (לצערנו...) ולא כל היהודים חוגגים את יום העצמאות (קבוצת נטורי קרתא מהמגזר החרדי אינה חוגגת את יום העצמאות למדינת ישראל), לא כל היהודים הולכים עם שרשרת של מגן דוד על הצוואר וכו'... וכו'... וכו'...

משחק התמונות:

תמונה 1: ברהנו טגניה כתב ערוץ 2

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

תמונה 2: שושנה דמארי ז"ל זמרת

תמונה 3: אנסטסיה מיכאלי חברת הכנסת לשעבר

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

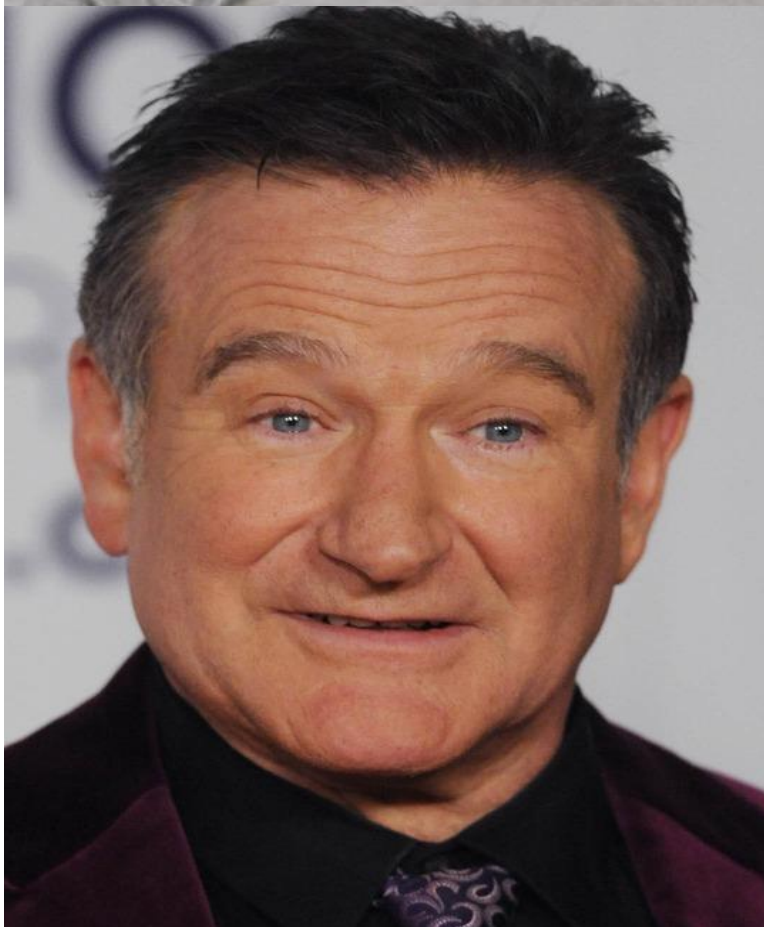
-נספחים-

תמונה 4: מארק צוקרברג מייסד פייסבוק

תמונה 5:

רובין וויליאמס ז"ל שחקן
מוערך וסטנדאפיסט

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

תמונה 6: גל מקל שחקן כדורסל ישראלי המשחק ב NBA בדאלאס מאבריקס

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

תמונה 7: דניאל סימס דוגמנית
ובתו של ווילי סימס שחקן כדורסל
אגדי וחברתו של גל מקל

-נספחים-

תמונה 8: מתיסיהו ראפר חרדי
אמריקאי שחזר בשאלה לאחרונה

תנועת הנוער הלאומי בית"ר
מחלקת הדרכה ארצית

תמונה 9: ג'ייסון אלכסנדר שחקן מוערך, שיחק בסיינפלד

-נספחים-

תמונה 10: ג'ואן ריברס ז"ל, סטנדאפיסטית יהודיה אמריקאית

חנות הנוער הלאומי בית"ר
מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

שלטים למשחק התמונות:

יהודי

לא יהודי

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

פעילות בנושא תרבות יהודית

מטרת הפעילות- החניך יכיר ויחווה את מרכיבי התרבות היהודית .

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 6-30

מיקום: פנים (חדר).

זמן: בין שעה וחצי לשעתיים (תלוי במספר החניכים).

ציוד: * כרטיסים אישיים א, ב, ג, לפי מספר החניכים * דף שאלות על המסורת היהודית והתנ"ך * פלאפון עם רמקולים/ בידורית * 3 שירים למוזיקה יהודית * מאכלים ל"אוכל יהודי" * כרטיסיות עם שמות המאכלים * צלחות חד פעמיות

פתיחה:

משחק "יו איזה קטע":

החניכים יושבים במעגל. חניך אחד מתחיל לספר על עצמו דברים... אם לאחד החניכים האחרים יש קשר לדבר שאמר החניך שפתח את המשחק, הוא קוטע אותו ואומר "יו איזה קטע... גם אני..." ואת הקשר לדוגמא: חניך 1: קוראים לי ליה ואני גרה בראשון לציון... חניך 2: יו איזה קטע, גם אני גרתי בראשון לציון אבל עברתי לפני שנה לבאר שבע, אני ירין ואני בחופש הגדול ססתי עם ההורים לטיול בקפריסין... חניך 3: יו איזה קטע... גם אני חזרתי מטיול עכשיו, אבל טיול בארץ... אני יעל ואני מאוד אוהבת מתמטיקה... חניך 4: יו איזה קטע... השם של החברה הכי טובה שלי מכיתה א הוא יעל... אני מורן ואני... וכדומה...

לאחר המשחק, המדריך אומר להם כי על אף שכל אחד מהם נראה שונה לחלוטין מהאחר, יש בין כולם קשר כזה או אחר ויחדיו הם מרכיבים קבוצה... היום אנחנו הולכים לדבר בדיוק על זה בהקשר של התרבות היהודית. תרבות זו מורכבת מיהודים מעדות שונות ומקומות שונים, שבין כולם יש קשר כלשהו ויחד הם יצרו את התרבות שנקראת התרבות היהודית. היום אנחנו נחווה קצת מהתרבות הזו...

גוף הפעולה:

המדריך מחלק את הקבוצה לשתי קבוצות מתחרות וכל קבוצה יושבת יחד.

תחנה 1: מסורת יהודית קבוצה נגד קבוצה

כל אחד מחברי הקבוצות מקבל 3 כרטיסים, עליהם כתובות האותיות: א, ב וג...

המדריך שואל שאלה הקשורה למסורת היהודית ולתנ"ך ונותן 3 תשובות. על כל חניך לשים את האות המסמנת את התשובה הנכונה לדעתו וכשיבקש מכל החניכים לחשוף את תשובותיהם, כל חניך מראה את האות שבחר. א- תשובה ראשונה, ב- תשובה שניה או ג- תשובה שלישית. כל החניכים שטעו,

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

יוצאים מהמשחק בעוד כל החניכים שענו נכון ממשיכים לשחק. הקבוצה המנצחת היא הקבוצה שנסארת אחרונה במשחק או שמרבית חבריה נשארים במשחק והיא זוכה בנקודה. (שאלות וכרטיסים מצורפות בנספחים).

בסיום מסביר המדריך לחניכים כי השם הנפוץ לעם ישראל הוא "עם הספר" שמבטא את הייחודיות במסורת היהודית שמושגת בעיקרה על הספר- התנ"ך. אם כן מרכיב ראשון בתרבות היהודית- מסורת.

תחנה 2: מוזיקה יהודית

זהה את השיר:

הקבוצות עושות זוג או פרט "איזו קבוצה מתחילה ראשונה". הקבוצה שנצחה מתחילה והמדריך אומר לה מילה אחת מתוך השיר, אותו עליהם לנחש... כדי לקבל צלילים מהשיר, על הקבוצה הראשונה להתחיל לשיר שיר עם המילה שנתן המדריך תוך 10 שניות. במידה והצלחו, המדריך נותן להם כמה צלילים מהשיר (אפשר להפעיל את השיר בפלאפון עם רמקולים, בבידורית או לזמזם לחניכים) ויש להם 30 שניות לנסות ולזהות את השיר. אם זיהו את השיר הנקודה שלהם, אם נכשלו, ניסיון הזיהוי עובר לקבוצה השנייה כשהמדריך נותן להם מילה נוספת מהשיר ועליהם כדי לקבל צלילים נוספים לשיר תוך 10 שניות שיר עם הכולל את המילה החדשה. במידה והצלחו, המדריך משמיע להם את הקטע שהושמע לקבוצה הראשונה עם תוספת של מספר צלילים ויש להם 30 שניות לנסות לזהות את השיר. אם הצליחו הנקודה שלהם, אם נכשלו, חוזר לקבוצה הראשונה עם מילה נוספת וכו'...

רשימת שירים:

1. שיר מהתרבות המזרחית ים תיכונית: "מלך מלכי המלכים" אייל גולן:

<http://www.youtube.com/watch?v=45A00TbyUdY&list=AL94UKMTqg-9DCIqL91M5EIKmTysH-M-wB>

מילים לפי סדר שעל הקבוצות לשיר שירים הכוללים אותם כדי לקבל צלילים: כולם מהפזמון של השיר

מילה ראשונה- "תודה"	מילה רביעית- "מלך"	מילה שביעית- "קשה"
מילה שנייה- "אושר"	מילה חמישית- "רחוק"	מילה שמינית- "צחוק"
מילה שלישית- "אלוקים"	מילה שישית- "חיים"	מילה תשיעית- "בכי"

2. שיר מהמקורות: "אם אשכך ירושלים" של יעקב שוויקי:

<http://www.youtube.com/watch?v=iJC1T4xLdTg>

מילים לפי סדר שעל הקבוצות לשיר שירים הכוללים אותם כדי לקבל צלילים:

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

מילה ראשונה- "אם" מילה רביעית- "לא"

מילה שנייה- "ראש" מילה חמישית- "על"

מילה שלישית- "ירושלים" מילה שישית- "שמחתי" (אפשר גם את המילה שמחה)

3. שיר מהתרבות המערבית: "אייכה" שולי רנד:

<http://www.youtube.com/watch?v=0PmFgM4as0Q>

מילה ראשונה- "עבר"	מילה רביעית- "אני"	מילה שביעית- "אבל"
מילה שנייה- "חושך"	מילה חמישית- "שואל"	מילה שמינית- "מוסיף"
מילה שלישית- "קולות/ קול"	מילה שישית- "מבקש"	מילה תשיעית- "לעצור"

בסיום מסביר המדריך כי המוזיקה היהודית הושפעה מהתרבות המזרח תיכונית העתיקה מצד אחד ומהתרבות הקלאסית מערבית מצד שני. "המוזיקה היהודית היא מוזיקה שנוצרה על ידי יהודים, עבור יהודים כיהודים" ולכן מוזיקה זו כללה מקצבים שהושפעו מבית (ניגונים מסורתיים ששרו בבית, כגון מזמורים ותפילות) ומקצבים שהושפעו מהסביבה בה הם חיו (תרבות המזרח ותרבות המערב).

למדריך- רשום את מספר הנקודות לכל קבוצה.

תחנה 3: שפה

מרכיב חשוב נוסף בתרבות היהודית הוא השפה...

בכל פעם המדריך יאמר מילה או משפט בעברית גבוהה או בארמית. הקבוצה הראשונה שידעת את משמעות המילה או המשפט צריכה לומר "איך וויסן" (אני יודע ביידיש) ולקבל אישור מהמדריך לומר את פירוש המילה. כל תרגום נכון של מילה מזכה את הקבוצה המתרגמת בנקודה.

מילים לתרגום:

1. אבד עליו הקלח (התיישן, עבר זמנו, איבד את ערכו)

2. אביון (עני, רש)

3. אדווה (גל, גלי הים)

4. אנדרלמוסיה (בלאגן, אי סדר)

5. גזוזטרה (מרפסת)

6. בסיעתא דישימיא (בעזרת ה')

7. פוזמק (גרב)

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

8. בדחילו וריחמו (ביראה ובאהבה)

9. במטותה (בבקשה)

10. ליסטים (שודדים/ גנבים)

11. נחתום (אופה)

12. תתן (חסר חוש ריח)

13. אמודאי (צוללן)

14. אספקלריה (מראה)

15. רחמנא לצלן (השם ישמור, שלא נדע, חס וחלילה, חס ושלום)

בסיום מסביר המדריך כי היהודים דברו בשפה המקומית במקום בו הם גרו אך השפה "היהודית" היתה בעיקר לדינו ביהדות ספרד ויידיש ביהדות אשכנז עד שהגיעו היהודים לישראל והחלו לדבר עברית.

תחנה 4: אוכל יהודי

שתי הקבוצות נעמדות מול שולחן עליו 2 צלחות חד פעמיות וכרטיסיות הפוכות שעליהן רשום סוג של אוכל (מתוק כמו האוכל האשכנזי או חריף כמו האוכל המזרחי). בכל סבב ניגשים 2 נציגים מכל קבוצה ועל אחד מכל הנציגים להרים את אחת הכרטיסיות ולאכול עם הנציגים האחרים את אותו המאכל. הקבוצה שמסיימת ראשונה את המאכל זוכה בנקודה. (כרטיסיות המאכלים מצורפות בנספחים).

בסיום המדריך מסביר כי האוכל היהודי כולל בתוכו טעמים רבים שהביאו עמם היהודים מהמקומות השונים. אשכנזים- אוכל מתוק, מזרחים- אוכל חריף, דרום אמריקאים- הרבה בשר וכו'...

סיום:

המדריך מסכם לחניכים את התרבות היהודית היא תרבות שנבנתה עם השנים והיהודים מכל עולם הוסיפו לה בכל פעם משהו חדש, בין אם זה במוזיקה או באוכל או בספרות או בכל אחד ממרכיביה. הייחוד של תרבות זו דווקא זה שאין לה ייחוד מסוים והיא רב גונית. לסיום מרכיב אחרון מהתרבות היהודית שלא דברנו עליו עד כה הוא הספרות היהודית שהיתה מלאה בהומור יהודי והנה סיפור קצר לסיכום הפעילות:

מספרים שבחור אחד ישב אצל הספר שלו בשכונת הבוכרים והוא מספר לספר שלו "דוד" שהוא נוסע לחוץ לארץ לאיטליה. אומר לו הספר – מה אתה נוסע לאיטליה? אומר לו הבחור – אני נוסע לביקור. אומר לו הספר – בטח אתה טס באל על? עונה לו – כן, אני טס באל על, במה אני אטוס? אומר לו הספר- עזוב את אל על, המטוסים שלה ישנים. פעם היא הייתה משהו, היום כבר לא.

ממשיך הספר ושואל מה תעשה? עונה לו הבחור - אני אהיה ברומא בהילטון. אומר לו הספר - בהילטון? פעם הילטון היה משהו, היום זה המלון לא שווה כלום. אממשיך הספר ואומר- מה תעשה עוד? אומר

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

לו הבחור - ביום ראשון אני הולך לוותיקן האפיפיור נואם שם בכיכר. אומר לו הספר - עזוב, מה תעשה שם? מאתיים אלף איש שם, תזיע ממחנק, תאמין לי לא תוכל לנשום. עזוב אותך, שמע לי אל תלך לשם.

הבחור נוסע ואחרי שבועיים חוזר ובא לספר. שואל אותו הספר - נו איך היה? אומר לו הבחור - על מה בלבית את המוח אל על יש לה מטוס חדיש 787 הם קיבלו את המטוס הראשון. איזו טיסה וקיבלו אותי במחלקה ראשונה ודיילת צמודה ואיזה אוכל. שואל אותו הספר - נו איך היה ברומא? עונה לו הבחור - הילטון, רק עכשיו השקיעו שלושים מליון דולר, זה המלון הכי יפה. קיבלתי סוויטה משהו משהו. הספר ממשיך ושואל - נו ומה היה ביום ראשון? עונה לו הבחור - אני בא לכיכר, איך שאני מגיע, שני קרדינלים תופשים אותי זה מצד זה וזה מצד זה ואומרים לי - אתה נבחרת מכולם לבקר את האפיפיור, אתה מסכים? אמרתי, למה לא. אני בא לשם למעלה, איזה חדר יפה, אמרו לי אתה תהיה פה, האפיפיור יכנס ואתה תכרע לו ברך והוא ישים את הידיים שלו על הראש שלך ויברך אותך.

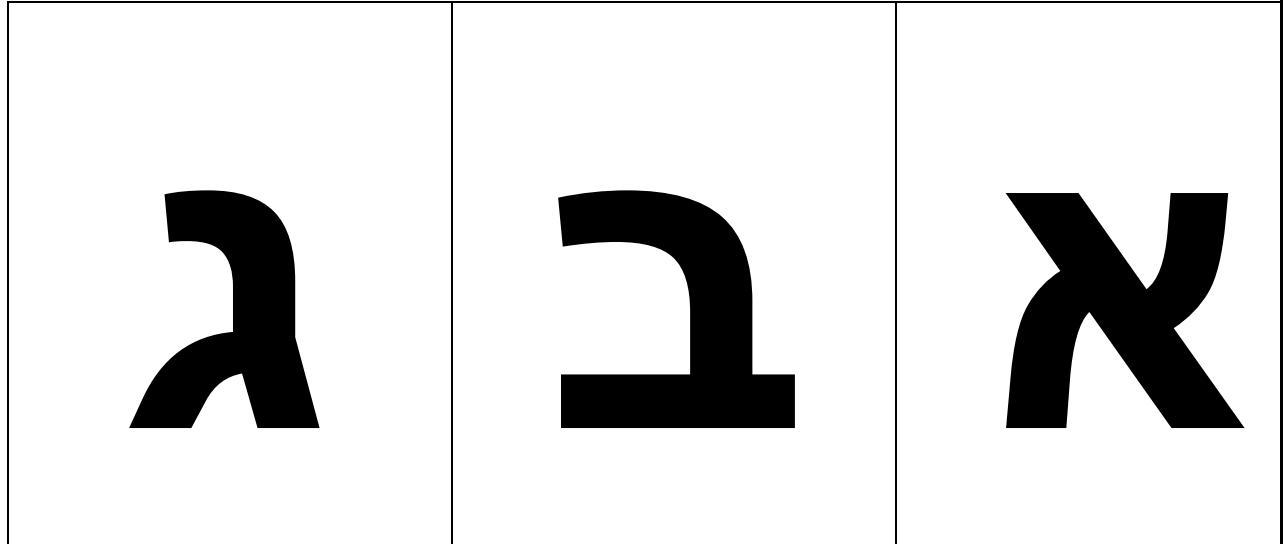
אומר לו הספר - בחיאת דינאק אתה... בחדר והאפיפיור יכנס ויברך אותך? אומר לו הבחור - כן, האפיפיור נכנס ואני כורע לו ברך. והאפיפיור מתקרב אלי מניח את הידיים שלו על הראש שלי. אז שואל הספר בקוצר רוח - נו ומה אמר לך האפיפיור.

מסתכל אליו הבחור ואומר לו - מה אמר לי האפיפיור? אמר לי, מי עשה לך את התספורת המחורבנת הזאת. (סופר על ידי משה וייס, פסטיבל מספרי הסיפורים)

-נספחים-

כרטיסיות א, ב, ג לחידון בנושא מסורת יהודית:

שאלות לחידון בנושא מסורת יהודית ותנ"ך:

1. באיזה תאריך נחרבו 2 בתי המקדש? א- י"ז בתמוז ב- ט' באב ג- כ"ה בכסלו. (ב)
2. שלמה המלך היה בנו של? א- דוד ב- שאול ג- יעקב (א)
3. מהי המכה התשיעית מעשר מכות מצרים? א- חושך ב- ברד ג- ארבה (א)
4. כמה צומות יש ביהדות? א- 3 ב- 4 ג- 5 (ג)
5. באיזה חג יש את יום "שמיני עצרת"? א- חנוכה ב- סוכות ג- שבועות (ב)
6. אשתו של מי היתה ציפורה? א- יוסף ב- אחאב ג- משה (ג)
7. מהי התושב"ע? א- התורה שבעולם ב- התורה שבערב ג- התורה שבעל פה (ג)
8. מהו ט"ו באב? א- יום האהבה היהודי ב- צום ג- יום האם (א)
9. ממשיכו של משה בהנהגת העם מהכניסה לארץ היה?
א- כלב בן יפונה ב- יהושע בן נון ג- אהרון הכהן (ב)
10. מי הרגה את סיסרא? א- דבורה הנביאה ב- אבישג השונמית ג- יעל (ג)

רשימת מאכלים יהודיים למשחק אוכל יהודי:

מתוק: * תמרים * בננה * צימוקים * כפית דבש * ריבה * חרובים.
חריף: * פלפל חריף * בצל * שום * כוסברה * כפית סחוג.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר
מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

כרטיסיות למשחק אוכל יהודי:

מתוק: צימוקים	מתוק: בננה	מתוק: תמרים
מתוק: חרובים	מתוק: ריבה	מתוק: כפית דבש
חריף: בצל	חריף: כוסברה	חריף: שום
חריף: ג'ינגר	חריף: סחוג	חריף: פלפל חריף

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

פעילות בנושא חצי הכוס המלאה

מטרת הפעילות- מצווה גדולה להיות בשמחה אומר ר' נחמן מאומן, החניך ילמד על חשיבותה של הסתכלות חיובית על החיים ביהדות.

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 8-24

מיקום: פנים (חדר).

זמן: בין שעה לשעה וחצי (תלוי במספר החניכים).

ציוד: * טושים * דפים עם שם החניכים * תמונה ללא כיתוב * תמונה עם כיתוב * פתקים
לכתיבת "מה רואים בתמונה" * שיניי שום (לפי כמות החניכים) * שוקולד חלב (מספר חפיסות
שווה לרבע מכמות החניכים) * שוקולד מריר (מספר חפיסות שווה לרבע מכמות החניכים) *
סיפור "חברים לאושר"

פתיחה:

מה אתם רואים בתמונה?

המדריך מחלק לחניכים פתק ריק ועט ומבקש מהם לכתוב מהם רואים בתמונה הבאה במילה אחת...
(התמונה מצורפת בנספחים בגדול... חשוב להדפיסה צבעונית)

המדריך אוסף את הפתקים אליו ושומר עליהם אצלו עד סוף הפעולה בלי להסביר את מדוע בקש
מהחניכים לכתוב מה הם רואים.

גוף הפעולה:

מה אתם חושבים עלי...?

המדריך תולה ברחבי החדר דפים המחולקים ל-2, כשעל כל דף כתוב שמו של חניך אחר. כל חניך מקבל טוש ובשמונה הדק' הקרובות עליו לעבור בין דפי חבריו התלויים על הקירות ולכתוב תכונת אופי חיובית ותכונת אופי שלילית שיש לחברו לפי דעתו אחת ליד השניה (חובה על כל חניך לכתוב לכולם).

לאחר שכל החניכים כתבו על דפי חבריהם את תכונות האופי החיוביות והשליליות, מבקש המדריך מכל חניך לקחת את הדף שלו ולשבת במעגל... (מראהו של הדף האישי מצורף בנספחים).

כל חניך בתורו מקריא את תכונות האופי החיוביות שכתבו לו... ועל כל 4 תכונות חיוביות שמופיעות לו בדף הוא מקבל קוביית שוקולד חלב. לאחר שכל החניכים הקריאו את התכונות החיוביות שלהם, עורכים סבב חדש, בו כל חניך מקריא את התכונות השליליות שכתבו לו חבריו... על כל 4 תכונות שליליות שכתבו לו חבריו, לחניך יש 2 אפשרויות:

אפשרות 1: שום- במידה ואותו חניך מקריא 4 תכונות שליליות שכתבו לו ולא מצליח לומר משהו חיובי על כך שכתבו לו תכונות אלו, עליו לאכול שן שום...

אפשרות 2: שוקולד מרי- במידה ואותו חניך מקריא 4 תכונות שליליות שכתבו לו ומצליח לקחת אותם לכיוון חיובי, עליו לאכול קוביית שוקולד מרי...

למדריך- הפיכת דבר שלילי לחיובי נגרמת מהסתכלות החניך... לדוגמא: כתבו על חניך שהוא משפיע לרעה על אחרים, הלקח החיובי שאותו חניך יכול להסיק מכך הוא שמסתכלים עליו כאחד שמוביל ועליו להפנות את מנהיגותו למקומות חיוביים. דוגמא נוספת: כתבו על חניך שהוא לא חברותי, הלקח החיובי שאותו חניך יכול להסיק מכך הוא שלאנשים חשוב להיות בחברתו ולכן הם אומרים לו שעליו להיות חברותי יותר... זה בסדר שלחניך יקח זמן להסתכל על התכונות השליליות שכתבו עליו באופן חיובי אבל זו גם דרך חשובה שעל החניך לעבור על מנת לעבד (מלשון עיבוד) עם עצמו את רעיון ההסתכלות על חצי הכוס המלאה (פרט לכך, שן השום שהחניך יצטרך לאכול במידה ולא הצליח להפוך שלילי לחיובי, יקל על עניין התכונות השליליות שכתבו עליו ויהפוך אותו למצחיק ולא כבד מדי).

דיון:

המדריך פותח בדיון עם החניכים ומעלה שאלות:

1. מה לדעתכם הרעיון שעומד מאחורי הפעולה? הסתכלות על חצי הכוס המלאה.
2. איך הרגשתם בנוגע לתכונות החיוביות שכתבו עליכם?
3. איך הרגשתם בנוגע לתכונות השליליות שכתבו עליכם? האם אתם יכולים להפיק דבר חיובי מכך?
4. האם בעצם כל דבר שקורה לנו בחיים תלוי בנו? כלומר קרה לנו משהו טוב אז חיינו טובים, קרה לנו משהו רע אז חיינו רעים... או האם דרך ההסתכלות שלנו על דברים, היא שקובעת איך חיינו נראים?

סיום:

הקראת הסיפור "חברים לאושר" (מצורף בנספחים) והוצאת הפתקים מתחילת הפעילות. לאחר הקראת הסיפור חברים לאושר, ממנו אנו למדים, כי על אף שלפעמים נראה שאין אנו זוכים לראות את כל הטוב שהעולם מציע לנו, הדרך בה אנו בוחרים להסתכל על החיים היא הדרך שקובעת כיצד יראו חיינו. המדריך מוציא את הפתקים שכתבו החניכים בתחילת הפעולה על התמונה שהציג בפניהם ומקריא כיצד תארו אותה... (סביר להניח שחלקם כתבו בתיאור התמונה "שמיים" וחלקם בתיאור התמונה "אדמה") ומראה להם את התמונה עם הכיתוב הבא: (מצורף בגדול בנספחים)

**מחלון אחד הביטו שניים.
אחד ראה בויץ,
שני ראה שמיים...**

המדריך מראה לחניכים שהכל תלוי בהסתכלות שלנו... חלק רשמו שמיים וחלק רשמו אדמה... (סביר להניח שזה מה שירשמו החניכים). אם נסתכל על חצי הכוס המלאה, תמיד נראה "שמיים".

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

דפים עם שם החניכים: הדפיסו לפי מספר החניכים

..... **שם החניק:**

תכונות חיוביות:

תכונות שליליות:

חנוכת הנער הלאומי בית"ר

-נספחים-

עצמי ראה עצמרים...
אחה ראה ברץ,
מחלון אחה הביטר עצמרים.

-נספחים-

סיפור "חברים לאושר":

מעשה בשני חולים ששכבו בחדר אחד בבית החולים במחלקה סופנית, כאשר מיטתו של אחד מהם היתה סמוכה לחלון היחיד שבחדר, והוא הורשה להזדקף במיטתו שעה אחת בכל יום. החולה השני אשר שכב במרכז החדר ללא חלון, נאלץ לשכב על גבו כל הזמן. החולים שוחחו ביניהם כל הזמן, הם דברו על בתיהם, משפחותיהם, עבודתם, חופשותיהם, תחביביהם... כל יום, כאשר האיש הסמוך לחלון הזדקף לשיבה. הוא העביר את הזמן בתיאור לשותפו לחדר, את כל מה שהוא רואה מבעד לחלון.

האיש במיטה הסמוכה, החל לחיות למען אותן פרקי שעות שבהן עולמו היה מתעורר לחיים, על ידי תיאורו הנפלא של חברו, על העולם הנפלא שבחוץ, ועל פעילות השוקקת חיים שמחוץ לחדר. הוא תיאר לו פארק יפה, ואגם המכיל ברווזים וברבורים ששיחקו על פני המים, וילדים מתוקים אשר השיטו את סירות הניר שלהם באגם הנפלא. כמו כן סיפר לו חברו לחדר, על זוגות אוהבים שטיילו להנאתם בין הפרחים עתירי הצבע, ומראה של קו הרקיע הנהדר שנשקף מעל פני העיר. כאשר האיש שליד החלון תיאר כל זאת בפירוט מלא, האיש במיטה, בצד השני של החדר היה עוצם את עיניו, ורואה בדמיונו את המראות הציוריים המופלאים שתיאר לו חברו לחדר, והיה שואב מכך חיים.

לילה אחד בחצות הלילה, החל החולה לתאר תהלוכת אנשים מלובשים בלבן החולפים מעל פניהם כשהם מנגנים בתזמורת ואומרים שירה. למרות שחברו לחדר לא שמע כלום, הוא ניסה כרגיל לדמיין את התהלוכה, על פי תיאורו המפורט של חברו שליד החלון, ונדמה היה כאילו מלאכי השרת אומרים שירה.

בבוקר כשבאה האחות להעירם משנתם ליום חדש, היא גילתה את גופתו נטולת החיים של האיש שליד החלון, אשר מת בשנתו בשלום. היא מיד קראה לאנשי הצוות כדי לקחת את הגופה ולהכינה לקבורה. לאחר שהוצא מן החדר, הרגיש החולה הבודד ששכב במרכז החדר, כי הגיע הזמן המתאים לבקש מן האחות להעביר את מיטתו סמוך לחלון, ועכשיו חשב, הגיע הזמן שאראה במו עיני את הבריאה הנפלאה שתיאר לי חברי המנוח, ואביא מזור לנפשי. האחות נענתה לבקשתו בשמחה, ולאחר שהעבירה את מיטתו ליד החלון, היא וידאה כי הוא מרגיש בנוח, ועזבה את החדר לענייניה. באיטיות ובמאמץ רב, הרים את גופו החלוש, והתרומם על מרפקיו כדי להעיף מבט ראשון בעולם המציאות שבחוץ. הוא מתח את גופו הכאוב באיטיות כדי להביט מבעד לחלון שלצד מיטתו, ולהפתעתו גילה מבעד לחלון, קיר לבנים ריק! הוא שפסף את עיניו כלא מאמין, ובראשו החלו להתרוצץ מחשבות.

כשבאה האחות, שאל אותה החולה, מה יכול היה לגרום לשותפו לחדר שהלך לעולמו, לתאר כאלה דברים נפלאים מבעד לחלון? האחות השיבה לו: זה לא יכול להיות, כי האיש שהלך לעולמו היה עיוור! וגם את קיר הלבנים הוא לא יכול היה לראות. 'אולי' היא אמרה תוך כדי שיצאה מן החדר: "הוא רק רצה לעודד אותך". עכשיו הבין החולה, שחברו העיוור שהיה איתו בחדר, היה מלא חדות חיים פנימית, ואת כל האושר שהיה בקרבו, רצה לחלוק יחד עם חברו לחדר שהיה מאד מדוכדך ממצבו. שכן השתתפות בצער היא חצי נחמה, אבל אושר משותף, היא נחמה שלמה.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

פעילות בנושא כבוד את אביך ואת אמך

מטרת הפעילות- החניך יכיר בערכה של מצוות כבוד את אביך ואת אמך בדרך חוויתית.

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 6-30

מיקום: פנים (חדר).

זמן: כשעה.

ציוד: * 2 מעטפות * כסף למשחק "הרמז" * כרטיסים למשחק "הרמז"

פתיחה:

החניכים יושבים במעגל בעוד המדריך מחזיק בידיו 2 מעטפות (מצורף בנספחים) עם שמות של שתי דמויות בפנים. המדריך ממשיך ואומר כי היום אנחנו הולכים לעבוד פעילות על מפורסמים... אבל לא סתם מפורסמים אלא מפורסמים ברמה בינלאומית, שאין אדם בעולם שלא מכיר את המפורסמים הללו. בתוך 2 המעטפות הללו מסתתרות שמות הדמויות המפורסמות ותפקידכם לנסות לנחש מיהם...

משחק 21: לשחק 2 סבבים

על מנת לעזור לכם להבין במי מדובר, אנחנו נשחק 21. חניך אחד מתנדב מתבקש לצאת החוצה. בינתיים על שאר החניכים במעגל לבחור דמות 1 שלדעתם, יש אפשרות שזו אחת הדמויות המסתתרות במעטפה. לאחר שנבחרה הדמות, מכניסים חזרה את החניך שיצא ויש לו 21 שאלות של "כן או לא" שהוא יכול לשאול את החניכים היושבים במעגל כדי לנחש איזו דמות נבחרה. אם יצליח החניך לנחש את הדמות שנבחרה (סביר להניח שהחניכים יבחרו בדמות שהיא סלב עולמית), החניכים יקבלו רמז לגבי אחת הדמויות שמסתתרות במעטפה (וכמובן שהמדריך אומר להם שהדמות שנבחרה היא לא הדמות המסתתרת במעטפה)... אם החניך נכשל בניחוש הדמות שנבחרה, החניכים לא רק שלא יקבלו רמז לגבי הדמות במעטפה, אלא גם לא ידעו, האם הדמות המפורסמת שבחרו היא אחת מדמויות המעטפה.

רמז 1 אם הצליח החניך שיצא לזהות את הדמות שנבחרה על ידי המעגל- בשם של אחת הדמויות יש את האות א'.

רמז 2 אם הצליח החניך ה2 שיצא לזהות את הדמות שנבחרה- בשם של הדמות השנייה יש גם את האות א'.

למדריך- בשתי המעטפות מסתתרות הדמויות "אבא" ו"אמא" שהם הדמויות שכל אדם בעולם מכיר... אבל חשוב לצייר לחניכים את הדמויות במעטפה כאילו היו הדמויות הכי מפורסמות שיש בעולם על מנת להראות לחניכים למי אנו רוכשים כבוד בחוץ, כשבבית נמצאים האנשים שהכי ראויים לכבוד מאיתנו.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

גוף הפעולה:

משחק הרמז:

המדריך מחלק את הקבוצה ל-2 קבוצות ונותן לכל אחת מהן סכום של 1000 ₪ (מצורף בנספחים).
בכל פעם יחזיק המדריך כרטיס שלא ניתן לראות מה הוא מציע בתוכו. בכרטיס זה יכולות להיות רשומות
3 אפשרויות: (כרטיסים מצורפים בנספחים)

אפשרות 1: כסף נוסף.

אפשרות 2: רמז לגבי אחת הדמיות המסתתרות במעטפה.

אפשרות 3: כרטיס ריק.

כדי לזכות בכרטיס על כל קבוצה להחליט יחדיו על סכום כסף אותו מציעים עבור הכרטיס. מהרגע
שהוצע סכום כסף מסוים על ידי אחת הקבוצות, לקבוצה השנייה יש אפשרות להעלות את הסכום
ולדרוש את הכרטיס המדובר... הקבוצה שתציע את סכום הכסף הגבוה ביותר ולאחר "קריאה
ראשונה... קריאה שנייה... קריאה שלישית..." - תזכה בכרטיס...

מטרת המשחק- היא לנסות לקנות כמה שיותר רמזים ובעזרתם, לזהות את הדמויות במעטפות.

למדריך- שים לב שהחניכים לא יודעים מה מציע הכרטיס אותו אתה מחזיק ולכן נסה מצד אחד לשכנע
אותם ששווה לקנות אותו ומצד שני שאולי בעצם אין בו כלום ולכן שיחשבו טוב טוב על איזה סכום הם
מוכנים להשקיע. בנוסף, חשוב לתת לחניכים בסבבים הראשונים כסף ורמזים על מנת שהמשחק לא
יגמר תוך 5 דק'... (רצוי בכל פעם לתת כרטיס שונה...)

בסיום המשחק- המדריך שואל את הקבוצות "האם הם מזהים את המפורסמים שמסתתרים
במעטפה?" לכל קבוצה יש ניחוש אחד לנחש מיהם הדמויות... (סביר כי עדיין החניכים לא יבינו במי
מדובר וטוב שכך, אך אם הבינו, המשך איתם בחלק הבא של הפעילות שהיא "דיון" בהבנה שהם כבר
יודעים במי מדובר).

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

דיון:

המדריך אומר לחניכים כי על מנת לעזור להם עוד קצת בניחוש הדמויות המסתתרות, הוא מעוניין לנהל איתם דיון בנושא "כבוד והערכה":

המדריך שואל את החניכים מה גורם להם לכבד, להעריץ או להעריך אנשים מסוימים?

לאחר שהחניכים חולקים את דבריהם עם המדריך ועם שאר הקבוצה, המדריך ממשיך ושואל:

1. האם אתם מכבדים אנשים שעושים למען אחרים בלי לבקש תמורה?

2. האם אתם מעריכים אנשים שקונים מכספם למען אדם אחר ולא רק לעצמם?

3. האם אתם מכבדים אנשים שמעודדים אנשים אחרים כשהם רואים שהאחר זקוק לכך?

4. האם אתם מעריצים אנשים שמסבירים לאחרים דברים כדי שהאחר ידע ויבין?

5. האם אתם מעריכים אנשים שיתנו ממיטב כספם לאחרים כדי שאלו יוכלו להנות בחייהם?

6. האם אתם מעריכים אנשים שנותנים לאחר מקום לגור בו כי אין לו אפשרות אחרת?

7. האם אתם מכבדים אנשים שנותנים כתף לאחרים להישען עליה כשעצוב, קשה, מעייף או סתם בשביל חיבוק?

8. האם אתם כבר יודעים מיהם הסלבס שכל אחד בעולם מכיר...? (אם החניכים עדיין לא הבינו כי מדובר ב"אבא ואמא", על המדריך לעזור להם ולכוון אותם לכך ולפתוח את המעטפות ולחשוף בפניהם את התשובה)

שאלה לסיום הדיון: אם אנחנו כל כך מעריכים, מכבדים ומעריצים את האנשים שעושים את כל מה שעושים מהדברים שקראנו עד עכשיו, למה להורים שלנו, שהרשימה הזאת היא פיפס קטן ממה שהם עושים עבורנו, אנו לא נותנים את אותו הכבוד והערכה שאנו נותנים לאחרים ואנו נוטים להתייחס אליהם כמובן מאליהם???

סיום:

סיכום: המדריך מסכם לחניכים את הפעולה...

הפעילות היום לא באמת עסקה במפורסמים שאנו רגילים להתייחס אליהם כשאומרים לנו את המילה הזאת "מפורסמים" אלא עסקה באנשים האמיתיים שמגיע להם הפרסום והתהילה והם ההורים שלנו.

להורים ביהדות יש מקום של כבוד עצום. בתורה, בעשרת הדיברות "כבד את אביך ואת אימך למען יאריך ימך" מופיע בדיבר החמישי ולמה? חמשת הדיברות הראשונות עוסקות במצוות שבין אדם למקום (לאלוהים) וחמשת המצוות האחרונות עוסקות במצוות שבין אדם לחברו. "כבד את אביך ואת

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

אימך" זוהי מצווה המקשרת בין המצוות שבין אדם למקום ובין המצוות שבין אדם לחברו ולכן חשיבותה גדולה ביותר... היא גם מצווה הקשורה לאלוקים וגם מצווה הקשורה לאדם.

למדריך- אם הנך רואה שהחניכים באמת מבינים עד כמה הם לוקחים את הוריהם כמובן מאליו ועד כמה לא נכון להתנהג כך, אפשרות נחמדה יכולה להיות, לתת להם לרשום מכתב קצר להוריהם, שיראה להם עד כמה הם מעריכים אותם...

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

כסף למשחק "הרמז": הדפסו 2 פעמים (דף לכל קבוצה)

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

כסף למשחק "הרמז": הדפסו 4 פעמים (2 דפים לכל קבוצה)

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

כסף למשחק "הרמז": הדפיוסו 2 פעמים (דף לכל קבוצה)

כרטיסי משחק לקנייה- משחק "הרמז"

<p>רמז:</p> <p>דמות זו מעניקה תמיכה נפשית לאנשים הזקוקים לכך בלי לבקש תמורה.</p>	<p>רמז:</p> <p>דמות זו קונה בגדים לאנשים שאין להם כסף ולאנשים שיש להם מעט כסף משל עצמם.</p>	<p>רמז:</p> <p>דמות זו מאכילה אנשים רעבים בכל יום...</p>
--	---	--

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

המשך כרטיסים:

<p>רמז:</p> <p>דמות זו מסיעה אנשים שאין להם איך לנוע ממקום למקום</p>	<p>רמז:</p> <p>דמות זו נותנת מקום מגורים לאנשים שאין להם מקום אחר לגור בו.</p>	<p>רמז:</p> <p>דמות זו קונה תרופות לאנשים חולים.</p>
<p>פתק ריק.....</p> 	<p>רמז:</p> <p>דמות זו מעניקה חום ואהבה למי שזקוק לכך.</p>	<p>רמז:</p> <p>דמות זו מחנכת ילדים ונוער להיות אנשים טובים יותר.</p>

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

פתק ריק.....

פתק ריק.....

פתק ריק.....

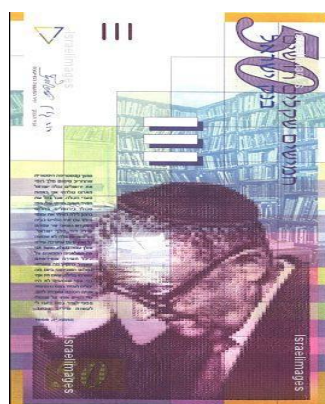
-נספחים-

המשך כרטיסים:

זכיתם ב.....

זכיתם ב.....

זכיתם ב.....

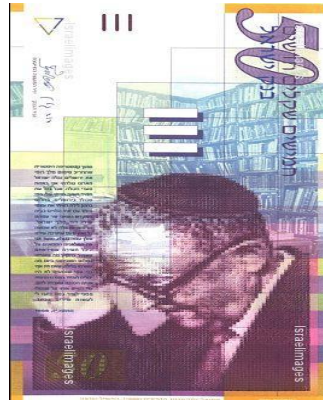
תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

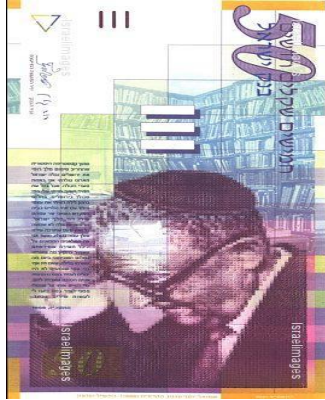
זכיתם ב.....

זכיתם ב.....

זכיתם ב.....

זכיתם ב.....

זכיתם ב.....

זכיתם ב.....

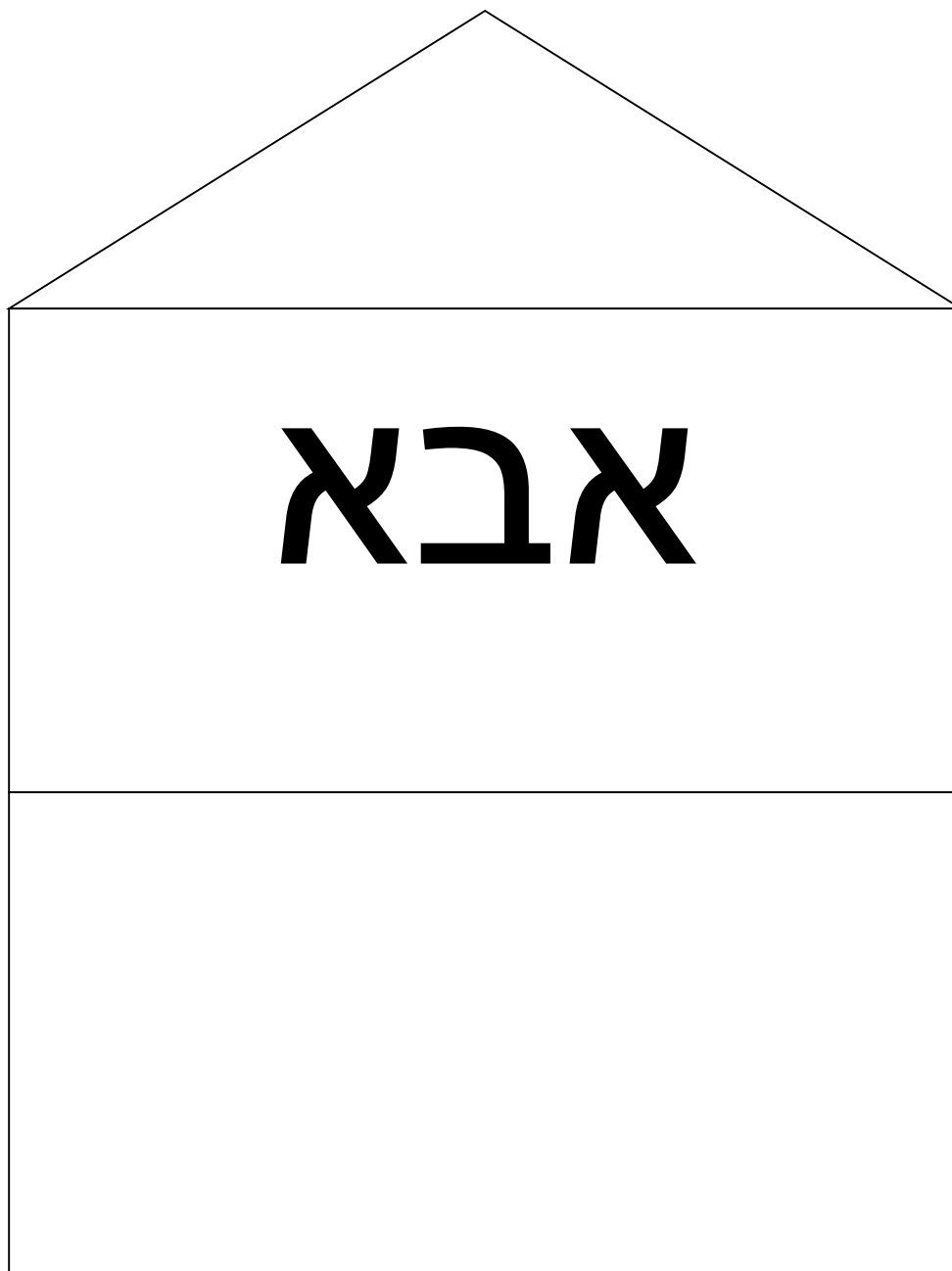

תנועת הנוער הלאומי בית"ר
מחלקת הדרכה ארצית

-נספחים-

מעטפות עם דמויות המפורסמים:

-נספחים-

אמא